

Erika Pettersson
Handläggare

Kommungemensam riktlinje för fördelning av arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser i Lunds kommun – beslut om remittering

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

att remittera förslag till kommungemensam riktlinje för fördelning av arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser, till samtliga nämnder och styrelser i Lunds kommun.

Sammanfattning

Den 6 april 2022 (§ 118) uppdrog kommunstyrelsen åt kommunkontoret att i nära samarbete med socialförvaltningen och övriga berörda förvaltningar utreda möjligheterna för en fördelningsmodell där förvaltningarna i Lunds kommun åläggs ett ansvar att erbjuda praktik och arbetsplatser med särskilt stöd.

Inom ramen för utredningen har ett förslag till kommungemensam riktlinje för fördelning av arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser till samtliga nämnder och styrelser i Lunds kommun tagits fram. Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår remittera utredningen och förslag till riktlinje till samtliga nämnder och styrelser i Lunds kommun för yttranden.

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2022-10-06
Kommungemensam riktlinje för fördelning av arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser – beslut om remittering
- Bilaga 1 Utredning av fördelningsmodell för kommunala arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser i Lunds kommun
- Bilaga 2 Förslag till kommungemensam riktlinje för fördelning av arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser

2022-10-06

Diarienummer

KS 2022/0065

- Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2022-04-06 § 118 Utredning av anställningar med särskilt anställningsstöd och praktikplatser
- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2022-03-08 Utredning av anställningar med särskilt anställningsstöd och praktikplatser
- Protokollsutdrag socialnämnden 2022-01-19 Stärkt arbetsmarknadsfokus – uppföljning 2021 och prognos 2022, med tillhörande protokollsbilaga (skriftlig reservation från FI)
- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-01-07 Stärkt arbetsmarknadsfokus – uppföljning 2021 och prognos 2022

Ärendet

Bakgrund

Den 6 april 2022 (§ 118) uppdrog kommunstyrelsen åt kommunkontoret att i nära samarbete med socialförvaltningen och övriga berörda förvaltningar utreda möjligheterna för en fördelningsmodell där förvaltningarna i Lunds kommun åläggs ett ansvar att erbjuda praktik och arbetsplatser med särskilt stöd.

Bakgrunden till beslutet var att socialnämnden i januari 2021 antog en strategi för stärkt arbetsmarknadsfokus i syfte att öka självförsörjningsgraden och minska kostnaderna för försörjningsstöd i Lunds kommun. I strategin ingår målsatta insatser, bland annat gällande praktik och anställningar med stöd inom kommunens förvaltningar. I socialnämndens uppföljning av 2021 års arbete synliggjordes att de kvantitativa målen för 2021 inte uppnått avseende arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser. För att uppnå en större verkan fattade socialnämnden i januari 2022 därför beslut om att be kommunstyrelsen ge kommunkontoret i uppdrag att utreda dels en fördelningsmodell där förvaltningarna åläggs ett ansvar att erbjuda anställningar med stöd samt praktikplatser, dels vad som händer om förvaltningarna inte uppfyller sitt ansvar.

Uppdraget till kommunkontoret är formulerat i enlighet med socialnämndens strategi för stärkt arbetsmarknadsfokus, där en åtskillnad görs mellan anställningar med stöd och kommunala arbetsmarknadsanställningar. I strategin avser begreppet *kommunala arbetsmarknadsanställningar* endast sådana anställningar som finansieras av kommunala medel. I föreliggande utredning används dock en annan definition, där *kommunala arbetsmarknadsanställningar* utgör samlingsbegrepp för alla visstidsanställningar som skapas i kommunens verksamhet i syfte att öka sysselsättningen bland de Lundabor som uppbär försörjningsstöd. I denna definition ryms både de anställningar som

2022-10-06

Diarienummer

KS 2022/0065

helt bekostas av kommunen, och de som helt eller delvis kan finansieras med statliga anställningsstöd. Anledningen till att utredningens definition skiljer sig från hur socialnämnden tidigare valt att använda begreppen är att såväl forskning som andra kommuner i regel använder sig av den bredare definitionen av kommunala arbetsmarknadsanställningar, och jämförelserna blir således lättare att tillämpa när liknande definitioner används.

Socialnämndens strategi, målsättningar och fokus har utgjort en viktig utgångspunkt för arbetet, och utredningen har vidare haft att beakta bland annat:

- förtjänster och brister med befintligt förvaltningsövergripande samarbete gällande kommunala arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser
- olika nämnders och förvaltningars förutsättningar och behov (kompetensförsörjningsbehov på kort och lång sikt, samt övriga planerings- och verksamhetsaspekter av betydelse för möjligheten att bereda ändamålsenliga arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser)
- lärdomar från andra kommuner
- ekonomiska konsekvenser av socialnämndens målsättningar vad gäller kommunala arbetsmarknadsanställningar och praktik

Framtagande

Utredningen har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från socialförvaltningen och kommunkontoret. Till arbetsgruppen har en referensgrupp med medarbetare från serviceförvaltningen, tekniska förvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen, socialförvaltningen och kommunkontoret varit kopplad. *Styrgrupp för strategisk samverkan arbetsmarknad*, där socialdirektören är sammankallande och där även utbildningsdirektör, näringslivsdirektör och HR-direktör ingår, har utgjort styrgrupp för utredningen.

Föredragning

Kommunala arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser är ett sätt för arbetslösa Lundabor med försörjningsstöd att få arbetslivserfarenhet och referenser som underlättar etableringen på den reguljära arbetsmarknaden. Utredningen visar att det finns stora vinster med ett sådant arbete – både för individen och för samhället i stort, inte minst utifrån den tydliga kopplingen mellan arbete eller sysselsättning och god hälsa, delaktighet och inflytande.

Utredningen tar sin utgångspunkt i att frågan om att möjliggöra för fler Lundabor att komma i sysselsättning är en angelägenhet för hela

2022-10-06

Diarienummer

KS 2022/0065

kommunkoncernen, utifrån de målsättningar som finns i Lunds kommuns program för social hållbarhet. Att nå de mål som socialnämnden årligen sätter upp gällande arbetsmarknadsanställningar och praktik kräver således en gemensam ansträngning från hela kommunens organisation.

Samtidigt står Lunds kommun, i likhet med de flesta andra kommuner i Sverige, inför stora utmaningar vad gäller den egna kompetensförsörjningen. Kommunala arbetsmarknadsanställningar och praktik ska enligt utredningen därför också ses som en möjlighet att på framför allt lång sikt främja personalförsörjningen, inte minst inom identifierade bristyrken. Utredningen visar också att forskningen är samstämmig vad gäller betydelsen av verksamhetsnära arbetsmarknads- och praktikplatser för att skapa förutsättningar för långsiktig etablering på arbetsmarknaden för individen. Genom att bereda platser för arbetsmarknadsanställningar och praktik kan förvaltningarna i Lunds kommun således bidra till ökad måluppfyllelse inom ramen för social hållbarhet, men också få stöd i sitt kompetensförsörjningsarbete.

I utredningen synliggörs att olika tillvägagångssätt kan användas för att åstadkomma ett kommungemensamt åtagande vad gäller arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser. Malmö stad och Linköpings kommun används som exempel på två olika tillvägagångssätt. Utredningen visar att Malmös arbete bygger på en genomgående procentuell kvot där den nämnd som inte uppfyller sin del kan bli betalningsskyldig till arbetsmarknads- och socialnämnden. Modellen innebär i praktiken att det sker budgetomflyttningar mellan olika kärnverksamheter i de fall kvoten inte uppfylls. Linköpings modell är i större utsträckning dialogbaserad och avhängig gemensamma, kommunövergripande riktlinjer och åtaganden inom såväl arbetsmarknads- som kompetensförsörjningsområdet, även om modellen i viss mån också utgår från varje förvaltnings storlek sett till antal medarbetare. Gemensamt för Malmö och Linköping är dock att de fastställda modellerna medfört ett ökat samarbete mellan socialförvaltning (eller motsvarande) och övriga förvaltningar, samt att insatserna i stor utsträckning utvecklats till att betraktas som en reell nytta, inte minst ur ett kompetensförsörjningsperspektiv. I både Linköping och Malmö finns tydliga stödstrukturer som bistår förvaltningarna i sitt arbete med att bereda platser.

Lunds kommun saknar idag en modell för fördelning av de arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser som socialnämnden beslutar om. Fördelningen har i stället skett genom dialog mellan socialförvaltningen och övriga förvaltningar, med varierande

2022-10-06

Diarienummer

KS 2022/0065

resultat. Utredningen synliggör att erfarenheten från 2021 (med låg måluppfyllelse) och 2022 (där måluppfyllelsen hittills är förhållandevis god) är att det finns behov av en modell som tydliggör både fördelningen och grunderna till den, och som minskar risken för att processen blir personberoende. En sådan modell behöver samtidigt innehålla ett stort mått av flexibilitet för att kunna följa en utveckling som kan vara svår att prognostisera, både vad gäller den allmänna konjunkturen och förvaltningarnas olika förutsättningar. För Lunds del bedöms både Malmö- och Linköpingsmodellen lägga för stor vikt vid den enskilda förvaltningens storlek snarare än dess uppdrag, behov och faktiska förutsättningar för att bereda kvalitativa platser. Samtidigt visar exemplen från andra kommuner att en tydlig och kommungemensam ambition samt tydliga stödstrukturer är nödvändiga för att åstadkomma ett ökat gemensamt ansvarstagande.

Under 2022 har socialförvaltningen tillämpat ett dialogbaserat arbetssätt där övriga förvaltningars behov och förmåga har lagt grunden till de arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser som tagits fram. Utredningens bedömning är att ett sådant arbetssätt behöver vara vägledande även för den fortsatta processen, samtidigt som förvaltningarnas kompetensförsörjningsbehov behöver vägas in som en viktig faktor i arbetet.

Förslag till kommungemensam riktlinje

Inom ramen för utredningsarbetet har förslag till en kommunövergripande riktlinje för arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser tagits fram (se bilaga 2). En riktlinje ska enligt *Lunds kommuns program för styrning* stödja organisationen så att verksamheten bedrivs på rätt sätt. Riktlinjer kan vara inriktade på metoder och rekommendera vissa tillvägagångssätt. Syftet med en riktlinje är att reglera den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet. Kommungemensamma riktlinjer antas av kommunstyrelsen.

Den föreslagna riktlinjen operationaliserar delar av de målsättningar som finns i program för social hållbarhet och fastställer ansvar, roller och utgångspunkter för den årliga fördelningen av arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser i Lunds kommun. Riktlinjen beskriver också den process som förvaltningarna föreslås arbeta efter för att årligen komma fram till ett förslag till fördelningsmodell som socialnämnden enligt förslaget ytterst beslutar om.

Förslaget till riktlinje beskriver, i korthet:

- Vad som avses med kommunala arbetsmarknadsinsatser och praktik.

2022-10-06

Diarienummer

KS 2022/0065

- Kopplingen till de övergripande målsättningarna i program för social hållbarhet samt till Lunds kommuns kompetensförsörjningsutmaningar.
- Att frågan om arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser är ett kommungemensamt åtagande.
- Att målgruppen för insatsen i första hand utgörs av arbetslösa försörjningsstödmottagare och försörjningsstödstagare med barn.
- Att socialförvaltningen ansvarar för att årligen ta fram ett förslag till fördelningsmodell baserat på socialnämndens kvantitativa målsättningar för arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser.
- Att förslag till fördelningsmodell bereds i nära dialog med varje berörd förvaltning.
- Att fördelningen av platser tar sin utgångspunkt i:
 - Varje nämnds/förvaltnings kompetensbehov på kort och lång sikt.
 - Varje nämnds/förvaltnings förutsättningar (organisatoriskt och verksamhetsmässigt – det måste finnas rimliga möjligheter att bereda kvalitativa platser med erforderlig handledning).
- Att socialnämnden fattar slutgiltigt beslut om årlig fördelningsmodell.
- Att samtliga berörda nämnder årligen sluter överenskommelse med socialnämnden om inrättande av de arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser som fastslagits i fördelningsmodellen.
- Ansvarsfördelning och roller för kommunala arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser.
- Hur riktlinjen ska följas upp.

Det huvudsakliga syftet med riktlinjen är att få till stånd en sammanhållen, kommungemensam och väl definierad process, där roller och ansvar är tydliggjorda. Effekterna av ett sådant arbetssätt förväntas bli en jämnare fördelning av platser i kommunens organisation, samt att de platser som tas fram i än större utsträckning gynnar både individen och mottagande verksamhet genom ett stärkt fokus på kompetensförsörjning. Sådana effekter träffar också på ett tydligt sätt de målsättningar i program för social hållbarhet som bland annat rör ökad sysselsättning. Med ett tydligt fokus på prioritering av bland annat försörjningsstödstagare med barn förväntas en effekt också kunna bli att fler barn i förlängningen

2022-10-06

Diarienummer

KS 2022/0065

får självförsörjande vårdnadshavare. Ytterligare en effekt förväntas bli minskade kostnader för det kommunala försörjningsstödet.

Föreslagen riktlinje och arbetet med kommunala arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser i stort, föreslås följas upp årligen inom ramen för ordinarie uppföljning. Riktlinjen föreslås revideras i samband med att program för social hållbarhet aktualiseras under 2024. I det fall uppföljningen visar att uppsatta mål inte uppnås, hanteras detta inom ramen för revideringen.

Med anledning av att förslaget till riktlinje är kommungemensam och berör hela den kommunala organisationen, föreslås kommunstyrelsens arbetsutskott remittera utredningen avseende fördelningsmodell för kommunala arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser i Lunds kommun, samt förslag till kommungemensam riktlinje för fördelning av arbetsmarknadsanställningar och praktikplatser till samtliga nämnder och styrelser i Lunds kommun för yttranden.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunkontoret i nära samarbete med socialförvaltningen och övriga, i ärendet beskrivna, förvaltningar.

Barnets bästa

Prioriterad målgrupp för arbetet är arbetslösa försörjningsstödstagare samt försörjningsstödstagare med barn. Detta är i linje med socialnämndens strategi för ett stärkt arbetsmarknadsarbete, där barns socioekonomiska villkor och förutsättningar är prioriterade.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga nya kostnader för kommunen som helhet. Deltagare som erhåller arbetsmarknadsanställning i Lunds kommun anställs hos socialförvaltningen, och lönekostnaden hanteras således inom socialnämndens ram. Deltagare som genomför praktik erhåller försörjningsstöd under praktikens gång. Jämte löne- och försörjningsstödkostnader återfinns handlednings- och administrationskostnader, både hos socialnämnden och mottagande nämnd. I den överenskommelse som föreslås tecknas mellan socialnämnden och mottagande nämnd, ska det ingå en beskrivning av hur eventuella omkostnader (handledarskap, utrustning etc.) inom mottagande nämnd ska finansieras. Grundprincipen ska enligt föreslagen riktlinje vara att varje nämnd bär kostnaderna för mottagandet. Vid mottagande av större volymer kan dock diskussion föras om särskilt stöd från socialnämnden.

2022-10-06

Diarienummer

KS 2022/0065

Utgångspunkten för socialnämnden är vidare att statliga anställnings- och handledarstöd alltid ska användas i de fall det är möjligt och lämpligt.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Vesna Casitovski
Kanslichef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Samtliga nämnder och styrelser